

Asiantuntijalausunto: HE 197/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta esittää asiantuntijalausunto HE 197/2025 asiaan. Oulun ammattikorkeakoulun koulutusvastuu kattaa kaikki lausunnon kohteena olevat tutkinnot ja ammatillisen opettajankoulutuksen.

Haluamme esittää kiitokset lakiehdotuksen sisällöstä ja nostaa esiin seuraavat mielestämme keskeiset hyödyt ja kannatettavat linjaukset lakiehdotuksesta:

Lakiehdotus luo uuden, sujuvamman mahdollisuuden sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneiden lisäkouluttautumiselle ensihoitajaksi, kättilöksi tai terveydenhoitajaksi.

Pidämme myönteisenä, että lakiehdotuksessa mahdollistetaan ensihoitajan ja terveydenhoitajan koulutusten toteuttaminen myös nykyisen kaltaisella mallilla, sillä tämä turvaa koulutusten joustavan järjestämisen ja säilyttää toimiviksi todetut käytännöt. Lisäksi kannatamme sitä, että kättilökoulutukseen esitetään erillisen koulutuksen rinnalle vaihtoehto ehdollisesta valinnasta jo sairaanhoitajaopintojen alusta alkaen. Ratkaisu mahdollistaa kättilöopintojen käynnistämisen osittain jo sairaanhoitajaopintojen loppuvaiheessa, mikä edistää opintopolun sujuvuutta ja koulutuksen tarkoituksenmukaista sekä tehokasta etenemistä

Tunnistimme, että ehdotetut muutokset voivat osaltaan vähentää tutkinnosta toiseen siirtyvien määrää. Tämän perustelemme sillä, että muutos antaa mahdollisuuden tehdä jatkokoulutuksen valinnan vasta sairaanhoitajaksi valmistumisen jälkeen, jolloin henkilöllä voi olla parempi näkemys ensihoitajan, kättilön tai terveydenhoitajan ammatista.

Lakiehdotus mahdollistaa myös opistoasteen sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneiden hakeutumisen ensihoitajan, kättilön tai terveydenhoitajan koulutuksiin. Samoin näemme tärkeänä, että ehdotuksessa on kiinnitetty erityishuomiota työelämässä olevien ammattilaisten jatkokouluttautumiselle, mahdollistamalla myös osa-aikaisen opiskelun.

Ehdotuksessa on huomioitu palautteet ja tunnistetut haasteet liittyen nykyisen ensihoitajakoulutuksen koko opintojen ajalle integroidun ensihoidon osaamisen laajuuteen (90 op).

Pidämme tärkeänä, että kaikista muutoksen kohteena olevista ensihoitajan, terveydenhoitajan tai kättilön koulutuksen suorittamisista annetaan tutkintonimike.

Talouden näkökulmasta pidämme merkityksellisenä, että ehdotuksessa on huomioitu sekä ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli että opintotukeen kohdistuvat muutokset tukemaan opiskeluja.

Koulutuksen järjestäjän näkökulmasta keskeiset huomioid

Seuraavat huomiomme liittyvät lakiehdotuksessa tunnistamiimme yleisiin huomioihin koulutuksen järjestämisen näkökulmasta:

- Ehdotetut tutkintoihin liittyvät muutokset aiheuttavat nähdäksemme ammattikorkeakouluille lisätyötä ja sitä myöden kustannuksia mm. opetussuunnitelmien ja koulutuksen uudistamiseen ja toteutukseen sekä opiskelijavalintojen kehittämiseen vastaamaan suunniteltuja lakimuutoksia. Ammattikorkeakoulut ovat voineet hakea harkinnanvaraista rahoitusta liittyen ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen muutoksiin ([Harkinnanvarainen rahoitus ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen rakenteen uudistamiseen - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)). Pyydämme arvioimaan mahdollisuutta kohdentaa ammattikorkeakouluille myös jatkorahoitusta tämän lakimuutoksen kohteena olevien muutosten aiheuttamalle työlle
- Pyydämme huomioimaan ja varmistamaan, että lakimuutoksen kohteena olevien koulutusten osalta mainitaan EQF6 -taso, mm. kansallisen ja eurooppalaisen vertailtavuuden vuoksi.
- On ensiarvoisen tärkeää, että terveydenhuollon ammattilaisten osaaminen varmistetaan tutkintojen/koulutusten yhteydessä tasalaatuisilla ja yhdenmukaisilla menetelmillä. Ensihoitajakoulutuksessa tämä toteutuu perustason ja hoitotason osaamisen testaamisen kautta, ja kättilöiden harjoittelua ohjaa tarkasti määritelty kättilön työkirja. Lisäksi ammattikorkeakoulut ovat hankkeen puitteissa kehittäneet Sairaanhoitajan ydinosaamisen (180 op) valtakunnallisen tasokokeen, jonka tarkoituksena on varmistaa sairaanhoitajan ydinosaamisen yhdenmukainen taso koko maassa. Valitettavasti osa ammattikorkeakouluista ei ottanut tätä tasokoetta käyttöön hankkeen päätyttyä, mikä heikentää osaamisen vertailtavuutta.
- Pyydämme huomioimaan, että kansallisesti tulee määritellä yhteneväiset kriteerit osaamisen tunnistamiseksi (vrt. osaamisperustaisuuden noudattaminen opetussuunnitelmissa ja sen vaikutus koulutuspolun pituuteen).
- Koulutuksen näkökulmasta on ennen aikaista ja vaikea arvioida, aiheuttaako lakiehdotus haasteita hakijamääriin, esim. tällä hetkellä sairaanhoitajakoulutuksen vetovoima on laskusuunnassa.
- Kappale 7.1 14 § ja 30 §: Pyydämme tarkennusta, ovatko 14 § määritellyt opintojen "tavoitteelliset suoritusajat" niitä, joiden perusteella määräytyy ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin "tavoitteellisessa suorittamisajassa

valmistuminen” -kerroin vai määräytyykö kerroin 30 § ”suoritusajaksi sallittu jousto” perusteella. Koemme olevan tärkeää, että rahoitusperusteena on tutkinnon suorittaminen, ei tavoitteellisessa suorittamisajassa valmistuminen (vrt. ylempi AMK -tutkinto).

- Kappale 7.1 28 §: Ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraisesti tarjottava mahdollisuus hakea yhtä aikaa opinto-oikeutta sekä sairaanhoitajan tutkintoon johtavaan koulutukseen että kättilön koulutukseen voidaan nähdä haasteellisena opiskelijoiden sisäänottomäärän arvioinnissa, koska em. ehdollisen valinnan kautta hakeneiden opiskelijoiden jatkaminen kättilökoulutukseen ja jatkamisen ajankohta ovat vaikeasti ennustettavissa. Tämä tilanne voi johtaa siihen, että ammattikorkeakoulut joutuvat rajoittamaan turhaan suoraan kättilökoulutukseen otettavien määrää. Nähdäksemme em. tunnistamamme haaste vaatii ratkaisuksi yhteisen kansallisen rakenteen ja linjauksen.
- Kappale 7.1 14 §: ”Ensihoitajakoulutuksen ja kättilökoulutuksen opintojen tulee pituudeltaan vastata puolentoista lukuvuoden päätoimisia opintoja. Terveysenhoitajakoulutuksen opintojen tulee pituudeltaan vastata yhden lukuvuoden päätoimisia opintoja. Jos ensihoitaja- tai terveydenhoitajakoulutus suoritetaan yhtenäisenä koulutuksena sairaanhoitaja (AMK) -tutkintoon johtavan koulutuksen kanssa, opintojen tulee yhteispituudeltaan vastata neljän lukuvuoden päätoimisia opintoja.” Tärkeä huomioida, että tämä voi vähentää vetovoimaa lakimuutoksen kohteena oleviin koulutusmalleihin.

Ensihoitajakoulutuksen huomiot

- Näemme erittäin positiivisena määritelmänä, että ensihoitajan koulutus on 90 op laajuinen
- Lausunnoissa oli useampi palaute liittyen ensihoitajan nimikkeen laillistamiseen. Näemme edelleen tärkeänä, että kyseinen sääntely huomioidaan ja etenee.
- Tunnistamme, että opistotason sairaanhoitajan ammattikorkeakoulussa suorittaman ensihoitajakoulutuksen tutkintonimike voi aiheuttaa epäselvyyksiä perustason ensihoitajan (lähihoitaja) nimikkeen kanssa, kun AMK-liitettä ei voida käyttää opistotason sairaanhoitajataustaisten nimikkeessä.

Terveysenhoitajakoulutuksen huomiot

- Terveysenhoitajakoulutukseen liittyen emme tunnistanee erityistä kommentoitavaa.

Kättilökoulutuksen huomiot

- Ehdotamme edelleen tarkennettavaksi, miksi kättilökoulutukseen ei voi tulevaisuudessa hakea opiskelemaan kaksoistutkintona, vaikka tämä mahdollisuus on yhä ensihoitaja- ja terveydenhoitajaopinnoissa sekä eroavaisuudet

lakiehdotuksessa mainitulle ehdolliselle kättilökoulutuksen hakumahdollisuudelle haettaessa sairaanhoitaja (AMK) koulutukseen.

- Haluamme nostaa edelleen aiemmin lausunnossamme esiin nostamamme huomion liittyen kättilökoulutuksen laajuuden määritelmään. Oulun ammattikorkeakoulun lausunnon kommentti: "Suunniteltu kättilökoulutuksen toteutuminen yleisesti käytössä olevasta opintopistejärjestelmästä poiketen aiheuttanee epäselvyyttä. Tuntiperusteisuus vaikeuttaa opintojen vertailtavuutta kansallisesti ja kansainvälisesti." Perusteluna: 3000 tunnin opintojen suorittaminen ei nähdäksemme ole mahdollista 18 kalenterikuukauden määräajassa. Pyydämme tarkentamaan, tarkoittaako määritelty 18 kuukautta ammattikorkeakoulun lukuvuoden kuukausia vai kalenterikuukausia (vrt. amk-kuukausien määrä on 10 kk/kalenterivuosi).

Opintotukilakimuutoksen huomiot

- Ei kommentoitavaa

Ammatillisen opettajakoulutuksen huomiot

Ammatillista opettajakoulutusta koskevat esitykset selkiyttävät ammatillisen opettajakoulutuksen sääntelyä lainsäädännössä ja ovat kannatettavia.

Oulussa 16.2.2026

Oulun Ammattikorkeakoulu

Virpi Pelto
Osaamisalojohtaja, Hyvinvointi ja kulttuuri

Markus Karttunen
Osaamispäällikkö, Terveysala

Markku Viitasaari
Yksikön johtaja (Ammatillinen opettajakorkeakoulu) ja Jatkuvan oppimisen päällikkö